

стійким, спокійним, урівноваженим, і відчутти з огляду на це задоволення собою. Ця вправа закладає в пам'ять дані, що допомагають створити новий образ власного «Я». Після деякого тренування ви з подивом довідаєтесь, що вже не намагаєтесь, а дієте інакше, більш менш автоматично і невимушено. Ваш внутрішній механізм буде автоматично працювати на основі позитивної інформації про себе. Для цього знадобиться 30 хвилин щодня [3].

Проблема профілактики і запобігання дезадаптивних станів, що викликані стресом, формування стресостійкості з аспектом стану війни і окупації є нині актуальною і потребує не тільки теоретичних досліджень, але і практичних надбань. Розвиток адаптивних механізмів довільної і мимовільної саморегуляції, розвиток такої базової властивості людини, як адаптивність, стресостійкість вимагає інтеграції знань із різних галузей науки і практики, системного мислення.

Література

1. Наугольник Л. Б. Психологія стресу: підручник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 324 с.
2. Психологія: підручник. / Ю. Л. Трофімов та ін. за заг. ред. Ю. Л. Трофімова. Київ : Либідь, 1999. 558 с.
3. Розов В. І. Адаптивні антистресові психотехнології : навч. посібн. Київ : Кондор, 2005. 278 с.
4. Розов В. І. Формування і розвиток механізмів адаптивної психофізіологічної саморегуляції у студентів. *Проблеми вищої школи*. 1994. Вип. 81. С. 87–92.

УДК 37.011.3-051:17.022.1

ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА

Ремех Т.О.,

завідувачка відділу

суспільствознавчої освіти

Інституту педагогіки НАПН України,

кандидат педагогічних наук,

старший дослідник

Анотація. Тези присвячені поняттю, структурним компонентам, характерним особливостям іміджу педагога. Наголошено на важливості формування професійного іміджу сучасного педагога в умовах реформування системи освіти.

Ключові слова: професійний імідж, соціально-психологічний феномен, педагог.

Ключовою фігурою освітньої реформи, основним ресурсом системи освіти виступає педагог, який у щоденній професійній діяльності втілює ідеї ініціаторів реформи. Він є носієм основних освітніх цінностей та агентом змін, який працює на випередження й розвиток розумових і особистісних якостей учнівства [5, с.11].

Одним із основних напрямків оцінювання освітніх і управлінських процесів освітнього закладу та внутрішньої системи забезпечення якості освіти є педагогічна діяльність педагогів закладу, що здійснюється за такими критеріями: ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу для набуття учнями ключових компетентностей; постійне підвищення рівня своєї професійної компетентності й майстерності; співпраця з учнями, їхніми батьками (законними представниками) та працівниками закладу освіти; організація педагогічної діяльності на засадах академічної доброчесності [4]. У виборі інструментарію, що забезпечує ефективну діяльність педагога, належне місце відводиться його особистісно-професійному іміджу.

Нині індивідуальне самовираження визнають однією з провідних цінностей особистості, а особистий успіх – її першорядним завданням. До засобів, що забезпечує успішну професійну діяльність сучасного педагога, належить професійний імідж. Його трактують як 1) комплексну характеристику, що інтегрує особисті та професійні якості педагога; 2) універсальний, ефективний засіб, за допомогою якого педагог регулює власну поведінку, підтримує життєвий тонус, вибудовує конструктивні взаємовідносини з іншими людьми, впливає на суб'єктів освітнього

процесу, вдосконалює професійну діяльність та забезпечує її результативність [1, с.186].

Професійний імідж є своєрідним соціально-психологічним феноменом з присутньою йому низкою особливостей як-от: формується в процесі безпосередньої / опосередкованої взаємодії людей; залежить як від якостей свого прототипу, так і від особливостей людей з оточення; має символічну форму; виступає як узагальнений образ / представлення, що поступово набуває форми соціального стереотипу; потребує спеціальних зусиль з боку його носія; несе інформацію про певну сукупність ознак, притаманну об'єкту; знаходиться в динаміці, оскільки залежить багатьох чинників, що можуть змінюватися.

Атрибути професійного іміджу перетворюються й видозмінюються відповідно до змін у його носії або груповій свідомості. Характерною особливістю іміджу є його активність – здатність впливати на свідомість, емоції, діяльність та вчинки як окремих людей, так і їхніх груп. Стрижень формування професійного іміджу педагога – це можливість передати через певні імідж-сигнали інформацію про себе, свої істинні, глибинні (особистісні і професійні) погляди, ідеали, плани, діяльність.

Професійний імідж – це якісна характеристика особистості, що виявляє її внутрішні установки, особистісні якості, життєву позицію, знання, професіоналізм через зовнішній вигляд, поведінку, особливості вербального і невербального спілкування тощо, які суттєво впливають на організацію міжособистісної взаємодії та реалізацію професійних функцій фахівця [3].

До структурних компонентів професійного іміджу уналежнюють: зовнішній вигляд, майстерність вербального і невербального спілкування, стиль поведінки, вміння створювати відповідне середовище тощо [2, с.128]. Це цілеспрямоване створення педагогом візуально-

аудіального образу, який уможлиблює вигідний і привабливий вияв найкращих його особистісно-ділових якостей як фахівця (таблиця 1).

Таблиця 1.

Основні складники професійного іміджу

складник	компоненти, вияви
зовнішній вигляд	здатність демонструвати свій інтелект; спроможність розкривати професійні навички і здібності; вияв любові до дітей і турботи про них; вміння правильно одягатись.
внутрішній образ	культура педагога; установки, погляди, характер; емоційне ставлення до дійсності; професійно педагогічне спілкування.

На складниках професійного іміджу педагога відбиваються його життєві установки, моральні й особистісні якості, вихованість і освіченість, професійність і майстерність [2, с.128]. Важливо, що компоненти іміджу, впливаючи один на одного, існують в єдності та взаємодії.

Формування позитивного професійного іміджу педагога не самоціль, утім він складає суттєву особистісну і професійну характеристику людини та має глибокий практичний зміст. Унікальність та особливість професії педагога полягає в тому, що він постійно перебуває в центрі уваги здобувачів освіти, батьків, колег, виконуючи важливу соціальну місію. Відтак імідж – це своєрідний людський інструментарій, що уможлиблює побудову конструктивних взаємин з оточенням і навколишнім світом.

Література

1. Довга Т. Особистісно-професійний імідж учителя початкової школи як інструмент суб'єкт-суб'єктної взаємодії. *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*. Випуск 132. Кіровоград, 2014. С. 184–188.

2. Куземко Л. В. Формування іміджу педагога як складник його особистісно-професійного розвитку. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і*